

Hakimlərin Seçki Komitəsi

**HAKİM VƏZİFƏSİNƏ
NAMİZƏDİN**

**YADDAŞ
KİTABÇASI**

BAKI-2019

Hörmətli namizəd!

Hakimlərin Seçki Komitəsi hakim vəzifəsində işləmək istəyinizi təşviq edir və Sizə uğurlar arzulayır!

Bizim məqsədimiz Sizə imtahanlarda hüquqi biliyinizi nümayiş etdirmək üçün maksimum əlverişli şərait yaratmaq və obyektivliyi təmin etməkdir.

Siz imtahanda uğur qazanmaq üçün yüksək bilik nümayiş etdirməklə yanaşı yaddaş kitabçasında göstərilənləri mütləq bilməli və imtahanın keçirilməsi qaydalarına əməl etməlisiniz.

***Məhkəmə-Hüquq Şurasının
11 mart 2005-ci il tarixli qərarı
ilə təsdiq edilmişdir***

VAKANT HAKİM VƏZİFƏLƏRİNƏ HAKİM OLMAYAN NAMİZƏDLƏRİN SEÇİLMƏSİ Q A Y D A L A R I

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qaydalar Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 126-cı maddəsinə, “Məhkəmələr və hakimlər haqqında” və “Məhkəmə-Hüquq Şurası haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq hazırlanmışdır.

1.2. Bu Qaydalar Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 126-cı maddəsinin birinci hissəsinin və “Məhkəmələr və hakimlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 93-cü maddəsinin ikinci hissəsinin və 93-3-cü maddəsinin səkkizinci hissəsinin tələblərinə cavab verən hakim olmayan namizədlərin (bundan sonra - namizədlər) vakant hakim vəzifələrinə seçilməsi prosedurlarını müəyyən edir.

2. Vakant hakim vəzifələrinə namizədlərin seçilməsi

2.1. Vakant hakim vəzifələrinə namizədlər Hakimlərin Seçki Komitəsi tərəfindən seçilir.

2.2. Vakant hakim vəzifəsinə namizədlərin seçilməsi namizədlərin bilik səviyyəsini, peşə hazırlığını, ümumi dünyagörüşünü, hakim vəzifəsinə yararlı və layiqli olmasını müəyyən etmək məqsədi ilə şəffaf surətdə yazılı və şifahi imtahanlar, ilkin uzunmüddətli tədris kursları (hakimlər üçün baza təhsili) və yekun müsahibə yolu ilə həyata keçirilir.

2.3. İmtahanların nəticələri Hakimlərin Seçki Komitəsi tərəfindən qiymətləndirilir. Hakimlərin Seçki Komitəsi bu işə öz tərkibindən formalaşdırdığı ad hoc komissiyanı cəlb edə bilər. İmtahan zamanı ad hoc komissiyanın üzvləri Hakimlərin Seçki Komitəsi üzvünün bütün hüquq və vəzifələrinə malik olurlar.

2.4. Namizədlə yaxın qohumluq və ya şəxsi münasibətdə olan, habelə onun qərəzliliyinə əsas verə bilən hallar olduqda Hakimlərin Seçki Komitəsinin üzvü həmin namizədlə aparılan imtahanda və ya müsahibədə iştirak etmir. Bu əsaslar olduqda namizəd imtahan başlanmazdan ən gec 1 gün əvvəl Komitə üzvlərinin hər hansı birinə etiraz edə bilər. Etiraza Hakimlərin Seçki Komitəsinin iclasında baxılır.

2.5. Yazılı və şifahi imtahanlardan müvəffəqiyyətlə keçən namizədlər avtomatik şəkildə uzunmüddətli təlim mərhələsinə keçirilirlər. Təlim mərhələsi tədris müəssisəsində təşkil olunur.

2.6. Təlim mərhələsi başa çatdıqdan sonra hər bir namizəd qiymətləndirilir. Namizədin qiymətləndirilməsi tədrisin yekunları və namizədin Hakimlərin Seçki Komitəsi üzvləri ilə yekun müsahibənin əsasında həyata keçirilir.

2.7. Namizədlərin qiymətləndirilməsi bal sistemi ilə aparılır. Namizədlər Hakimlərin Seçki Komitəsi tərəfindən topladıqları ballara uyğun sıralanırlar.

2.8. Namizədlərin qiymətləndirilməsinin nəticələri və ixtisaslaşdırılması haqqında rəylər (mülahizələr) Məhkəmə-Hüquq Şurasına təqdim olunur. Məhkəmə-Hüquq Şurası hakim vəzifəsinə seçilmiş namizədlər barəsində Hakimlərin Seçki Komitəsinin təkliflərinə baxır, onların seçilməsində qanunvericiliyin və bu Əsasnamənin tələblərinə əməl olunmasını aydınlaşdırır və namizədlərlə söhbət aparır.

2.9. Söhbətin nəticələrinə və Hakimlərin Seçki Komitəsinin müvafiq rəyinə (mülahizəsinə) əsaslanaraq Məhkəmə-Hüquq Şurası namizədlərin ixtisaslaşdırılmasını aparır və hakim vəzifəsini tutmaq üçün müəyyən etdiyi minimum və daha çox bal toplamış namizədlərin vakant hakim vəzifələrinin sayına uyğun olaraq hakim vəzifəsinə təyin edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdimat verir.

3. Yazılı və şifahi imtahanlar

3.1. Hakimlərin Seçki Komitəsi vakant hakim vəzifələrini tutmaq istəyən şəxslərdən ərizələrin qəbulunun başlanma tarixini və son müddətini, bu şəxslər tərəfindən təqdim edilməli olan sənədlərin siyahısını, imtahan suallarının annotasiyasını (imtahan suallarının əhatə etdiyi sahələr barədə məlumat), onların tərtibində istifadə edilmiş qanunların və digər normativ-hüquqi aktların siyahısını, habelə vakant hakim vəzifələrinə namizədlərin seçilməsi ilə bağlı başqa məlumatları mütəmadi olaraq kütləvi informasiya vasitələrində və internetdə dərc edir.

3.2. Yazılı və şifahi imtahanlarda iştirak etmək arzusunda olan, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 126-cı maddəsinin birinci hissəsinin və "Məhkəmələr və hakimlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 93-cü maddəsinin ikinci hissəsinin və *93-3-cü maddəsinin səkkizinci hissəsinin* tələblərinə cavab verən hüquqşünaslar Hakimlərin Seçki Komitəsinə aşağıdakı sənədləri təqdim edirlər:

3.2.1. Hakimlərin Seçki Komitəsinə ərizə;

3.2.2. şəxsiyyət vəsiqəsi və onun surəti;

3.2.3. kadrların şəxsi uçot vərəqəsi;

3.2.4. tərcümeyi-hal;

3.2.5. ali təhsil haqqında sənəd (diplom) və onun surəti;

3.2.6. əmək kitabçasının təsdiq edilmiş (notarial və yaxud kadrlar şöbəsində) surəti;

3.2.7. fiziki və əqli cəhətdən sağlamlıq barədə tibbi arayış;

3.2.8. 4x6 ölçüdə 4 ədəd fotosəkil.

3.3. Surətləri ilə müqayisə edildikdən sonra şəxsiyyət vəsiqəsi və ali təhsil haqqında sənəd (diplom) geri qaytarılır.

3.4. Ərizələrin qəbulu müddəti başa çatdıqdan sonra təqdim olunan sənədlər (göstərilən müddət üçün poçtla göndərilən sənədlər istisna olmaqla) qəbul edilmir.

3.5. Sənədlərin qəbulu Məhkəmə-Hüquq Şurasının Aparatı tərəfindən aparılır.

3.6. Məhkəmə-Hüquq Şurasının Aparatı sənədlərin tamlığını, düzgünlüyünü və qanunvericiliklə müəyyən edilmiş şərtlərə uyğunluğunu yoxlayır və sənədləri ərizələrin qəbulu jurnalında qeydiyyatla alır.

3.7. Natamam və ya bu qaydalara uyğun olmayan sənədlər qəbul edilmir və ərizəçiyə aşkar olunmuş çatışmazlıqlar izah olunur. Qəbul edilmiş sənədlərdə sonradan uyğunsuzluq aşkarlanarsa, sənədlər əsaslandırılmış cavabla geri qaytarılır. Çatışmazlıqlar aradan qaldırıldıqdan sonra sənədlər ərizələrin qəbulu üçün müəyyən edilmiş müddət çərçivəsində yenidən təqdim oluna bilər.

3.8. Təqdim edilmiş sənədlər bu Qaydaların tələblərinə uyğun olduqda namizəd ümumi siyahıya salınır, ona sənədlərin qəbulu barədə qəbz və "Hakim vəzifəsinə namizədin yaddaş kitabçası" verilir. Yaddaş kitabçasında yazılı və şifahi imtahanların, təlim mərhələsinin və yekun müsahibənin prosedur məsələləri, habelə vakant hakim vəzifəsinə namizədlərin seçilməsi ilə bağlı digər zəruri məlumatlar əks etdirilir.

3.9. Qeydiyyatata alınmış hər bir namizədə şəxsi eyniləşdirmə kodu verilir. Şəxsi eyniləşdirmə kodu rəqəmlə ifadə olunur və namizədin sənədlərinin anonimliyinin qorunmasına xidmət edir.

3.10. Yazılı imtahana 2 gün qalmış hər bir namizədə "İmtahana buraxılış vərəqəsi" verilir. Bu sənədə namizədin fotosəkli yapışdırılır. "İmtahana buraxılış vərəqəsi"ndə habelə namizədin şəxsi eyniləşdirmə kodu, imtahan keçirilən ünvan, tarix, saat, auditoriyanın nömrəsi, auditoriyadakı sıra və yer nömrəsi göstərilir.

3.11. Yazılı imtahanda yalnız şəxsi eyniləşdirmə kodundan istifadə olunur. "İmtahana buraxılış vərəqəsi"nə namizədin adının, soyadının və şəxsiyyətini müəyyən edən digər məlumatların yazılmasına yol verilmir. Bu qaydanı pozmuş namizəd imtahandan kənarlaşdırılır.

3.12. Namizədlər "İmtahana buraxılış vərəqəsi"ni və şəxsiyyət vəsiqəsini mütləq imtahana gətirməlidirlər. Göstərilən sənədlərin biri olmadıqda namizəd imtahana buraxılmır. "İmtahana buraxılış vərəqəsi"ni itirmiş yaxud həmin sənədə düzəliş etmiş şəxs imtahana buraxılmır və ona yeni "İmtahana buraxılış vərəqəsi" verilmir.

3.13. İmtahanlar qabaqcadan təyin olunmuş tarixdə Hakimlərin Seçki Komitəsi tərəfindən keçirilir.

3.14. Yazılı imtahanın keçirilməsini təmin etmək məqsədi ilə Hakimlərin Seçki Komitəsi tərəfindən imtahan rəhbəri və imtahan nəzarətçiləri təyin olunurlar. İmtahan nəzarətçilərinin sayı hər auditoriya üzrə ən azı iki nəfər olmalıdır.

3.15. Namizəd yazılı imtahanın keçirilmə qaydalarını pozduqda, yəni saxta sənədlər təqdim etdikdə, köçürməyə yol verdikdə, imtahana rabitə vasitəsi gətirdikdə, imtahana öz yerinə başqasını göndərdikdə yaxud imtahanın keçirilmə qaydalarına zidd digər hərəkətlərə yol verdikdə imtahanın rəhbəri və nəzarətçi bu barədə akt tərtib edir və namizəd imtahandan kənarlaşdırılır. Müvafiq pozuntular imtahan başa çatdıqdan sonra aşkar edilərsə, namizədin nəticələri Hakimlərin Seçki Komitəsi tərəfindən ləğv edilir.

3.16. Yazılı imtahanda yol verilməyən hərəkətlər, habelə yazılı imtahana gətirilməsi qadağan edilən əşyaların siyahısı Hakimlərin Seçki Komitəsi tərəfindən təsdiq edilir və "Hakim vəzifəsinə namizədin yaddaş kitabçası"na daxil edilir.

3.17. İmtahanların şəffaflığının təmin edilməsi məqsədilə Hakimlərin Seçki Komitəsi beynəlxalq, habelə hökumət və qeyri-hökumət təşkilatlarını, kütləvi informasiya vasitələrini imtahanları müşahidə etməyə dəvət edir. Dəvət olunmuş və ya imtahanları müşahidə etmək təşəbbüsü ilə müraciət etmiş təşkilatlar və kütləvi informasiya vasitələri öz nümayəndələrinin siyahılarını yazılı imtahana ən gec 7 gün qalmış Hakimlərin Seçki Komitəsinə təqdim edirlər. Təqdim edilmiş nümayəndələr Komitə tərəfindən akkreditə olunurlar.

3.18. Müşahidəçilər tərəfindən imtahanın gedişinə müdaxilə edilməsi, habelə namizədlərin fikrinin yayındırılması və onların imtahan prosesindən ayrılması yol verilməzdir. Müşahidəçilər belə hərəkətlərə yol verərlərsə, namizədlər bu faktı imtahan rəhbərinin nəzərinə çatdıra bilərlər.

3.19. Yazılı imtahan çox seçimli sual vərəqəsi üzrə idarə olunan elektron-hesablayıcı maşın (kompüter) vasitəsilə həyata keçirilən və bu Qaydaların 3.37-cı və 3.38-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş prosedurlarla seçilmiş inşa mövzuları üzrə aparılan yazılı sınaq fazalarından ibarət olmaqla təşkil edilir.

3.20. Yazılı imtahanın birinci fazasının sualları konfidensiallıq gözlənilməklə Hakimlərin Seçki Komitəsi tərəfindən tərtib edilir. Komitə suallar toplusunun tərtib edilməsinə hüquq sahəsi və digər sahələr üzrə mütəxəssislər cəlb edə bilər. Hazırlanmış suallar toplusunda sualların sayı imtahanda istifadə ediləcək sualların sayından azı 10 dəfə çox olmalıdır.

3.21. Elektron-hesablayıcı maşın (kompüter) vasitəsilə həyata keçirilən yazılı imtahanın sual vərəqəsi 100 sualdan ibarət olur və imtahan 4 saat müddətində keçirilir.

3.22. Yazılı imtahanın birinci fazasının suallarının hazırlanması imtahana ən azı 3 gün qalmış başa çatdırılmalıdır. Suallar toplusuna Hakimlərin Seçki Komitəsinin qapalı iclasında baxılıb təsdiq edildikdən sonra həmin suallar toplusu zərfə qoyulub möhürlənməklə xüsusi

yerdə saxlanılır.

3.23. Hakimlərin Seçki Komitəsi həmçinin yazılı imtahanın birinci fazasının suallar toplusuna dair düzgün cavabların konfidensial siyahısını tərtib edir. Siyahı Hakimlərin Seçki Komitəsinin üzvləri tərəfindən imzalanır, ayrıca zərfə qoyularaq möhürlənir və Komitədə xüsusi yerdə saxlanılır.

3.24. Namizəd imtahanın başlanmasına azı bir saat qalmış imtahan verəcəyi binanın qarşısına gəlməli (ünvan "İmtahana buraxılış vərəqəsi"ndə göstərilir), binanın girişində "İmtahana buraxılış vərəqəsini" və şəxsiyyət vəsiqəsini mühafizə işçisinə təqdim edib binaya daxil olmalı və "İmtahana buraxılış vərəqəsi"ndə göstərilən auditoriyada öz yerini tutmalıdır. Hər parta arxasında bir namizəd əyləşir.

3.25. Yazılı imtahan bir auditoriyada keçirilir. Bu mümkün olmadıqda şəffaflığın təmin edilməsi məqsədilə imtahan prosesi digər auditoriyalara "random" (təsadüfi görüntü) rejimində birbaşa (canlı) video translyasiya olunur.

3.26. Yazılı imtahanın birinci fazasının sualları bilavasitə imtahan başlamazdan əvvəl, imtahan keçirilən auditoriyaların birində aşkar surətdə ümumi suallar toplusundan seçilir. Bunun üçün suallar toplusu olan zərf müşahidəçilərin iştirakı ilə açılır və elektron hesablayıcı maşına (kompüterə) daxil edilir. Elektron hesablayıcı maşın (kompüter) verilmiş proqrama uyğun olaraq ümumi sual bankından 100 sual seçir. Seçilmiş suallar yerindəcə, bu mümkün olmazsa, seçilmiş sualların nəzarət nüsxəsi namizədlərin gözü qarşısında konfidensial saxlanılmaqla qısa müddətdə müvafiq mətbəədə namizədlərin sayına uyğun olaraq çoxaldılır və imtahan verənlərə ötürülmək üçün imtahan rəhbərinə verilir. Sualların seçilməsi və çoxaldılması imtahan keçirilən auditoriyaların birində həyata keçirildikdə bu prosedur imtahan keçirilən digər auditoriyalara birbaşa (canlı) video translyasiya olunur.

3.27. Suallar seçildikdən sonra imtahan rəhbəri nəzarətçi və müşahidəçi ilə birlikdə cavab kartı zərfinin möhürünü açır, cavab kartını namizədlərə paylayır və onun doldurulması qaydalarını izah edir. Daha sonra namizədlərə sual kitabçaları paylanır.

3.28. Hər auditoriyada imtahanın başlanma vaxtı sual kitabçası paylanıb qurtardıqı andan hesablanır.

3.29. Cavab kartında düzgün cavabın yerləşdiyi hərflə dairə qara və ya tünd göy rəngdə yazan diyircəkli qələmlə doldurulmalıdır. Korlanmış cavab kartı dəyişdirilmir. Bir suala aid olan bir neçə dairə qaralanarsa, həmin cavab etibarsız sayılır və ümumi nəticəyə hesablanmır. Cavab kartı onu doldurmuş şəxs tərəfindən imzalanır.

3.30. İmtahan qurtardıqdan sonra namizəd doldurduğu cavab kartını imtahan nəzarətçilərinə təhvil verir və auditoriyanı tərk edir.

3.31. İmtahanın başa çatması barədə protokol tərtib edilir. Protokol nəzarətçilər və iki nəfər namizəd tərəfindən imzalanır. Protokol və cavab kartları zərfə qoyulur, möhürlənir, imtahan rəhbərinə verilir. İmtahan rəhbəri möhürlənmiş zərflə Hakimlərin Seçki Komitəsinin sədrinə təqdim edir.

3.32. Cavab kartlarının yoxlanılmasını Hakimlərin Seçki Komitəsi həyata keçirir.

3.33. Çox seçimli sual vərəqəsi üzrə yazılı imtahanın cavab kartlarının yoxlanılması və balların hesablanması müvafiq mütəxəssislər cəlb edilməklə avtomatlaşdırılmış rejimdə elektron hesablayıcı maşınlar (kompüterlər) vasitəsilə həyata keçirilir. Bunun üçün möhürlənmiş cavab kartları və imtahan suallarına düzgün cavabların siyahısı cəlb edilmiş mütəxəssislərə təqdim edilir.

3.34. Hər bir imtahan sualına düzgün cavab 1 balla qiymətləndirilir (cəmi 100 mümkün bal). Səhv cavablar və ya sualın cavabsız qoyulması "0" bala bərabər tutulur.

3.35. Cavab kartlarının yoxlanılması başa çatdıqdan sonra imtahanın nəticələri cavab kartları ilə birlikdə Hakimlərin Seçki Komitəsinə təqdim edilir.

3.36. Yazılı imtahanın birinci fazasının yekununa görə 60 və ya daha çox bal toplamış namizədlər yazılı imtahanın ikinci fazasına buraxılırlar. Yazılı imtahanın ikinci fazasına buraxılmış namizədlərin siyahısı kütləvi informasiya vasitələrində və internetdə dərc edilir.

3.36-1. İnformasiya-kommunikasiya texnologiyalarının yeni imkanlarının və mütərəqqi üsulların tətbiqi, namizədlər üçün daha şəffaf və əlverişli şəraitin yaradılması məqsədilə yazılı imtahanın birinci fazasının keçirilməsi bu Qaydaların 3.9-3.12, 3.15, 3.17, 3.21, 3.25, 3.34 və 3.36-cı bəndlərinin tələbləri gözənilməklə Hakimlərin Seçki Komitəsi tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzinin razılığı ilə həmin quruma həvalə edilə bilər. Bu halda sualların hazırlanması və ekspertizası, imtahanın kompüter vasitəsilə keçirilməsi və onun nəticələrinə dair arayışın dərhal namizədə təqdim edilməsi, habelə imtahanla bağlı digər təşkilati tədbirlərin görülməsi Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən müəyyən olunmuş qaydada təmin olunur.

3.36-2. Namizədlər üçün yazılı imtahanın birinci fazasında iştirak ödənişlidir. Ödənişin məbləği Azərbaycan Respublikasının Tarif (qiymət) Şurasının 2017-ci il 23 may tarixli 5 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət qulluğu ilə bağlı ödənişli xidmətlərin tarifləri"nin 1.1-ci bəndinə uyğun olaraq müəyyən edilir.

3.37. Yazılı imtahanın ikinci fazası Hakimlərin Seçki Komitəsinin imtahandan bilavasitə əvvəl toplaşaraq öz qapalı iclasında yazılı imtahana təqdim edilməli olan inşa mövzularının sayının müəyyən edilməsi ilə başlayır. İnşa mövzularının sayı cinayət, cinayət prosesual, mülki, mülki prosesual qanunvericiliyi əhatə etmək şərti ilə cüt rəqəmlə ifadə olunmalıdır. Bundan sonra Komitə üzvləri imtahan verilən auditoriyaya yaxın otaqda keçirilən həmin iclasda müəyyən edilmiş sayda inşa mövzuları hazırlayırlar. Həmin inşa mövzuları Hakimlərin Seçki Komitəsinin yekdil qərarı ilə təsdiq edilir.

3.38. İnşa mövzuları təsdiq edildikdən sonra Hakimlərin Seçki Komitəsinin üzvləri həmin inşa mövzuları ilə birlikdə, kənar şəxslərlə ünsiyyətə yol verməmək şərti ilə imtahan keçirilən auditoriyaya daxil olurlar. Burada inşa mövzuları cinayət hüquqi və mülki hüquqi sahələr üzrə diferensiasiya edilir və onların içindən namizədlərin biri püşk yolu ilə hər sahəyə aid bir inşa mövzusu seçir. Seçilmiş inşa mövzuları elan edilir və inşa mövzularının işlənilməsi üçün namizədlərə 4 saat vaxt verilir. İmtahan bir neçə auditoriyada təşkil edildikdə inşa mövzularının seçilməsi və elan edilməsi proseduru imtahan keçirilən digər auditoriyalara birbaşa (canlı) video translyasiya olunur. Namizədlər inşa mövzularını ifadə edərkən müvafiq qanunun məzmununu mümkün qədər dolğun çatdırmaq və onun izahını vermək bacarıqlarını nümayiş etdirməli, qanunun konsepsiyasını ifadə edə bilməlidirlər. İnşa mövzularının ifadə edilməsinə dair izahatlar və inşaların qiymətləndirilməsi zamanı diqqət yetiriləcək məqamlar "Hakim vəzifəsinə namizədin yaddaş kitabçası"nda əks etdirilir. Yazılı imtahan işləri "ikiqat yoxlama" üsulu ilə Hakimlərin Seçki Komitəsinin üzvləri və dəvət olunmuş mütəxəssislər tərəfindən yoxlanılır. Ümumi nəticə hər iki yoxlama yekununda verilmiş balların toplanması və 2-yə bölünməsi yolu ilə müəyyən edilir.

3.39. Yazılı imtahanın ikinci fazasında hər bir inşa mövzusu ən çoxu 100 bal ilə qiymətləndirilir. Hər inşa mövzusunə görə 60 və ya daha çox bal toplamış namizəd yazılı imtahanın bu fazasından keçmiş hesab edilir.

3.40. Yazılı imtahanın nəticələri kütləvi informasiya vasitələrində və internetdə dərc edilir.

3.41. Hər namizədə onun tələbi ilə imtahanın nəticəsi üzrə arayış verilir.

3.42. Hakimlərin Seçki Komitəsi seçki prosesi ilə bağlı aidiyyəti sənədlərin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş müddətdə saxlanılmasını təmin edir.

3.43. İmtahan nəticələrindən narazı qalan namizəd bu barədə nəticənin ona elan olunduğu vaxtdan 5 gün müddətində mübahisəyə aydınlıq gətirilməsi üçün Hakimlərin Seçki Komitəsinə müraciət edə bilər. Məsələ ərizəçinin iştirakı ilə araşdırılır. Bu müddəda namizədi ümumi qaydada şikayət etmək hüququndan məhrum etmir.

3.44. Cavab kartı düzgün qiymətləndirildikdə ərizəçiyə əsaslandırılmış rəsmi cavab verilir. Balların düzgün hesablanmadığı aşkar edildikdə yenidən hesablanma aparılır.

3.45. Hakimlərin Seçki Komitəsinin qərarından həmin qərar təqdim edildiyi gündən 10 gün müddətində Məhkəmə-Hüquq Şurasına şikayət verilə bilər. Məhkəmə-Hüquq Şurası həmin

şikayətlərə "Məhkəmə-Hüquq Şurası haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada baxır.

3.46. Şifahi imtahan barədə namizədlər Məhkəmə-Hüquq Şurasının Aparatı tərəfindən 5 gün əvvəl xəbərdar edilir və imtahanın keçirildiyi yer, tarix və vaxt barədə onlara məlumat verilir.

3.47. Şifahi imtahanda hüquq sahəsinə aid, habelə namizədlərin məntiqi nəticələr çıxarmaq qabiliyyətini, ümumi dünyagörüşünü və bilik səviyyəsini müəyyən edən suallar verilir.

3.48. Şifahi imtahan açıq, hər bir namizədlə fərdi qaydada söhbət formasında, bir qayda olaraq 30 dəqiqəyədək aparılır. Şifahi imtahan zamanı hər namizədə 5 sual verilir.

3.49. Hakimlərin Seçki Komitəsinin üzvləri namizədin cavabları ilə bağlı fikir mübadiləsi apara bilərlər.

3.50. Namizədə verilən suallar və bu suallara namizədin cavabları Komitə üzvləri tərəfindən bal cədvəlinə yazılır və qiymətləndirilərək Hakimlərin Seçki Komitəsinin sədrinə təqdim edilir.

3.51. Namizədlərin cavabları hər bir sual üzrə 20 ballıq şkala ilə qiymətləndirilir və hər bir namizəd ən çoxu 100 bal toplaya bilər. 60 və ya daha çox bal toplamış namizəd şifahi imtahandan keçmiş hesab olunur.

3.52. Şifahi imtahanı müşahidə etməyə gələnlər özləri ilə şəxsiyyətlərini təsdiq edən sənəd gətirməlidirlər. İmtahan vermiş namizəd şifahi imtahanı dinləyici kimi izləyə bilər. Bu zaman imtahanın keçirilməsinə mane olmaq yolverilməzdir.

4. Təlim mərhələsi və yekun müsahibə

4.1. Yazılı və şifahi imtahandan müvəffəqiyyətlə keçmiş namizədlər tədris müəssisəsində təşkil olunan ilkin uzunmüddətli tədris kurslarına göndərilirlər. Tədris kurslarının müddəti Hakimlərin Seçki Komitəsi tərəfindən müəyyən edilir.

4.2. İmtahanlardan müvəffəqiyyətlə keçmiş və tədris kurslarına göndərilən namizədlərin siyahısı kütləvi informasiya vasitələrində və internetdə dərc edilir.

4.3. Namizədlər üçün tədris proqramı Hakimlərin Seçki Komitəsi və tədris müəssisəsi tərəfindən hazırlanır və Məhkəmə-Hüquq Şurası ilə razılaşdırılmaqla Komitə tərəfindən təsdiq edilir.

4.4. Tədris kursları başa çatdıqdan sonra tədris müəssisəsi tərəfindən təlim mərhələsinin nəticələri (namizədlərin müvəffəqiyyət dərəcəsi, davamiyyəti, davranışı) Hakimlərin Seçki Komitəsinə təqdim edilir.

4.5. Tədrisin yekunları üzrə hər bir namizəd yazılı və şifahi imtahan verir. Bu imtahanlar namizədin qanunvericiliyin normalarını təhlil etmək, müəyyən qanunun müddələrinin yazılı şərhini vermək yaxud hüquqi kazus üzrə məhkəmə qərarının layihəsini tərtib etmək qabiliyyətinin müəyyən edilməsinə xidmət etməlidir.

4.6. Tədrisin yekunları üzrə imtahanlar Hakimlərin Seçki Komitəsi tərəfindən tədris müəssisəsi ilə birlikdə keçirilir. Komitə bu işə hüquq sahəsi üzrə mütəxəssislər cəlb edə bilər.

4.7. Tədrisin yekunu üzrə hər bir imtahan 100 ballıq şkala ilə qiymətləndirilir. Hər imtahandan 60 və ya daha çox bal toplamış namizəd təlim mərhələsini müvəffəqiyyətlə bitirmiş hesab edilir.

4.8. Tədrisin yekunları üzrə imtahanlardan müvəffəqiyyətlə keçmiş namizədlərlə yekun müsahibə Hakimlərin Seçki Komitəsi tərəfindən aparılır. Yekun müsahibə namizədlərin hakim işləmək üçün zəruri olan keyfiyyətlərə yiyələnməsini müəyyən etmək məqsədilə keçirilir.

4.9. Yekun müsahibə hər bir namizədlə fərdi qaydada və 1 saatadək aparılır. Hər namizədə 10 sual verilir. Hakimlərin Seçki Komitəsinin üzvü namizədə bir sualla müraciət edə bilər.

4.10. Hakimlərin Seçki Komitəsi üzvləri namizədin cavabları ilə bağlı fikir mübadiləsi apara bilərlər.

4.11. Namizədə verilən suallar və bu suallara namizədin cavabları Komitə üzvləri

tərəfindən bal cədvəlinə yazılır və qiymətləndirilir. Yekun müsahibənin ümumi nəticəsi Hakimlərin Seçki Komitəsinin sədrinə təqdim edilir.

4.12. Namizədlərin cavabları hər bir sual üzrə 10 ballıq şkala ilə qiymətləndirilir və hər bir namizəd ən çoxu 100 bal toplaya bilər. 60 və ya daha çox bal toplamış namizəd yekun müsahibədən keçmiş hesab olunur.

4.13. Yekun müsahibədən müvəffəqiyyətlə keçmiş namizəd Hakimlərin Seçki Komitəsi tərəfindən qiymətləndirilir.

4.14. Namizədin qiymətləndirilməsi tədrisin yekunları üzrə imtahanların və yekun müsahibə nəticəsində yığılmış balların toplanılması yolu ilə həyata keçirilir.

4.15. Namizədlər Hakimlərin Seçki Komitəsi tərəfindən qiymətləndirmə nəticəsində topladıqları ballara uyğun sıralanırlar.

5. Namizədlərin təsnifatlaşdırılması və onların hakim vəzifəsinə təyin edilməsinə dair təklifin verilməsi

5.1. Təlim mərhələsinin və yekun müsahibənin nəticələri əsasında Hakimlərin Seçki Komitəsi namizədlərin müvafiq məhkəmələrdə (ümumi və ya ixtisaslaşdırılmış) hakim vəzifəsinə uyğunluğuna dair rəy (mülahizə) tərtib edir.

5.2. Hakimlərin Seçki Komitəsi hakim vəzifəsinə seçilmiş namizədlərə dair Məhkəmə-Hüquq Şurasına təkliflər verir.

5.3. Hakim vəzifəsinə seçilmiş namizəd barəsində təklifdə aşağıdakı məlumatlar əks etdirilir:

5.3.1. adı, atasının adı, soyadı;

5.3.2. tərcümeyi-hal və xarakterizəedici məlumatlar;

5.3.3. ilkin tədrisin və yekun müsahibənin nəticələri;

5.3.4. hakim vəzifəsinə uyğunluğu barədə məlumat, o cümlədən ixtisaslaşdırma haqqında rəy (mülahizə).

5.4. Məhkəmə-Hüquq Şurası hakim vəzifəsinə seçilmiş namizədlər barəsində Hakimlərin Seçki Komitəsinin təkliflərinə baxır, namizədlərin seçilməsində qanunvericiliyin və bu Əsasnamənin tələblərinə əməl olunmasını aydınlaşdırır və namizədlərlə söhbət aparır.

5.5. Söhbətin nəticələrinə və Hakimlərin Seçki Komitəsinin müvafiq rəyinə (mülahizəsinə) əsaslanaraq Məhkəmə-Hüquq Şurası namizədlərin ixtisaslaşdırılmasını aparır və mövcud vakant hakim vəzifələrinə təyin olunmaları məqsədilə onları Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edir.

5.6. Vakant hakim vəzifəsinə təyin edilmə haqqında təqdimatda namizəd barəsində aşağıdakı məlumatlar göstərilir:

5.6.1. adı, soyadı, atasının adı;

5.6.2. tərcümeyi-hal və xarakterizəedici məlumatlar;

5.6.3. ilkin tədrisin və yekun müsahibənin nəticələri;

5.6.4. hakim vəzifəsinə uyğunluğu barədə məlumat, o cümlədən ixtisaslaşdırma haqqında rəy;

5.6.5. təyin edilməsi təklif olunan vəzifə.

5.7. Məhkəmə-Hüquq Şurası tədris kurslarını bitirmiş və yekun müsahibədən uğurla keçmiş, lakin vakansiya olmadığına görə hakim vəzifəsinə təklif olunmamış namizədlərin ədliyyə orqanlarına inzibati vəzifəyə və ya prokurorluq orqanlarına prokurorluq işçisi kimi xidmətə qəbul edilməsini həmin orqanlara tövsiyə edə bilər. Qeyd edilən namizədlərin hakim vakansiyası yarandıqda həmin vəzifəyə təyin edilmələri bu Qaydaların 5.4-5.6-cı bəndlərinə müvafiq həyata keçirilir.

HAKİMLİYƏ NAMİZƏDİN İMTAHANQABAĞI VƏZİFƏLƏRİ

1. Siz imtahanın başlanmasına azı 30 dəqiqə qalmış imtahan verəcəyiniz binanın qarşısına gəlməli (ünvan İmtahana buraxılış vərəqəsində göstərilir), özünüzlə qara və ya tünd göy rəngdə yazan, mürekkəb axıtmayan diyircəkli qələm və aşağıdakı sənədləri gətirməlisiniz:

- a) şəxsiyyət vəsiqəsi;
- b) İmtahana buraxılış vərəqəsi.

Göstərilən 2 sənəddən biri olmadıqda imtahana buraxılmayacaqsınız.

2. İmtahana buraxılış vərəqəsi ilə ehtiyatlı davranın. Bu sənədi qatlamaq, bükmək, zədələmək, onda düzəlişlər etmək qadağandır. "İmtahana buraxılış vərəqəsi"ni itirmiş yaxud həmin sənədə düzəliş etmiş şəxs imtahana buraxılmır və ona yeni "İmtahana buraxılış vərəqəsi" verilmir.

3. İmtahana buraxılış vərəqəsinə namizədin adının, soyadının və şəxsiyyətini müəyyən edən digər məlumatların yazılmasına yol verilmir. Bu qaydanı pozmuş namizəd imtahandan kənarlaşdırılır.

4. Göstərilən sənədləri binanın giriş qapısında sənədləri yoxlayan mühafizə işçisinə təqdim edib binaya daxil olmalı və İmtahana buraxılış vərəqəsində göstərilən auditoriyada öz yerinizi tutmalısınız.

YAZILI İMTAHANIN BİRİNCİ FAZASI – TEST İMTAHANI

1. Test imtahanı Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən bunun üçün xüsusi nəzərdə tutulmuş kompüterlərlə təchiz olunmuş auditoriyalarda keçiriləcəkdir. Şəffaflığın təmin edilməsi məqsədilə test imtahanı keçirilən bütün auditoriyalarda imtahan prosesi digər auditoriyalara "random" (təsadüfi görüntü) rejimində birbaşa (canlı) video translyasiya olunur.
2. İmtahan başlandıqdan 30 dəqiqə keçənədək gecikən namizədlər imtahana buraxılır. Gecikən namizədlərə əlavə vaxt verilmir.
3. Namizəd şəxsiyyətini təsdiq edən sənədi və buraxılış vərəqəsini təqdim etməklə imtahan zalında qeydiyyatdan keçir.
4. Namizəd imtahan zalında onun üçün ayrılmış kompüterin qarşısında əyləşir və ekrandakı göstərişləri diqqətlə izləyir. İmtahan proqramının istifadəsi və imtahan qaydaları ilə tanış olmaq üçün 15 dəqiqə vaxt verilir.
5. Namizəd ekrandakı şəxsi məlumatların düzgün qeyd olunduğunu diqqətlə yoxlayır. Hər hansı bir səhv aşkar etdikdə zal nəzarətçisinə müraciət etmək üçün ekranın yuxarı sol küncündə yerləşən "Personala müraciət" düyməsindən istifadə edir.
6. İmtahan proqramının istifadəsi və imtahan qaydaları ilə tanış olmaq üçün ayrılan vaxt tamamlandıqdan sonra imtahan başlanır.
7. İmtahanın müddəti 4 saatdır.
8. Test tapşırıqlarını istənilən ardıcılıqla cavablandırmaq olar.
9. Hər bir imtahan sualına düzgün cavab 1 balla qiymətləndirilir (cəmi 100 mümkün bal). Səhv cavablar və ya sualın cavabsız qoyulması "0" bala bərabər tutulur.
10. İmtahan suallarının annotasiyası (imtahan suallarının əhatə etdiyi sahələr barədə məlumat), onların tərtibində istifadə edilmiş qanunların və digər normativ-hüquqi aktların siyahısı Hakimlərin Seçki Komitəsi tərəfindən hazırlanaraq əvvəlcədən hakimiyyət namizədə təqdim olunur və internetdə dərc edilir.
11. Namizədlər imtahanda köməkçi vasitə kimi yalnız qələmdən və DİM tərəfindən verilən xüsusi formalı qeyd vərəqindən istifadə edə bilər.

DİQQƏT! Başqasının cavablarını köçürmək və başqalarına köçürməyə imkan vermək olmaz. İmtahandan sonra köçürmə hallarının aşkar edilməsi məqsədilə aparılan araşdırma nəticəsində köçürmə faktı müəyyən edilərsə, həm köçürənin, həm də köçürməyə şərait yaradanın imtahan nəticələri ləğv edilir.

DİQQƏT! İmtahan zamanı şəffaflığın və nizam-intizamın təmin edilməsi məqsədilə imtahan prosesinin videoçəkilişi aparılır.

12. Namizəd tərəfindən imtahan yekunlaşdırıldıqda və ya imtahan üçün ayrılan vaxt başa çatdıqda namizəd imtahanın nəticələrinə dair arayış əldə edir və imtahan zalını tərk edir.
13. İmtahandan sonra keçiriləcək ekspertiza nəticəsində hər hansı bir test tapşırığı səhv hesab edilərsə, həmin tapşırıq bütün namizədlər üçün düzgün cavablandırılmış sayılır.
14. İmtahan nəticələri haqqında məlumat www.jlc.gov.az və www.dim.gov.az saytlarında yerləşdirilir.

HAKİMLİYƏ NAMİZƏDƏ QADAĞANDIR:

1. İmtahan binasına (zalına) mobil telefon və digər rabitə vasitələri, elektron cihazlar, kalkulyator, elektron məlumat daşıyıcısı, kitab, dəftər, jurnal, konspekt, məlumat kitabçası, lüğət, cədvəl, çanta və digər yardımçı vəsaitlər gətirmək və onlardan istifadə etmək;
2. Yandırıcı, partlayıcı, kəsici, deşici və digər bu növ əşyalarla imtahan binasına (zalına) daxil olmaq və siqaret gətirmək;
3. İmtahan başladıqdan sonra hər hansı bir səbəbə görə imtahan zalını tərk edib yenidən geri dönmək;
4. Nizam-intizam qaydalarını pozmaq;
5. Zalda yerini dəyişmək, gəzişmək, yerindən durmaq, danışmaq, kiməsə kömək etmək və ya kiminsə köməyindən istifadə etmək və bu kimi hallarla imtahanın gedişinə mane olmaq;
6. Başqası üçün ayrılmış kompüterə baxmaq və ya öz kompüterinə başqasının baxmasına şərait yaratmaq;
7. İmtahanın başlanma vaxtından 45 dəqiqə keçənədək imtahan zalından çıxmaq.

DİQQƏT! İmtahan zamanı qaydaları pozan namizədlərə **müvafiq xəbərdarlıq edilir və ya onlar** imtahandan kənarlaşdırılır və nəticələri ləğv edilir.

8. Hakimiyyə namizədlərin seçilməsi qaydalarının və bu Yaddaş kitabçasının şərtlərinə dair hər hansı bir pozuntuya və saxtakarlığa yol verməsinə görə (saxta sənədlər təqdim etmə, köçürmə, imtahana öz yerinə başqasını göndərmə və Qaydalara zidd digər hərəkətlər) hakimiyyə namizədin imtahan nəticələrinin ləğv olunması və onun haqqında müvafiq tədbirlər görülməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Əgər siz imtahan zamanı qaydaların pozulması halları ilə rastlaşsanız, mütləq nəzarətçiye müraciət edin. Nəzarətçi lazımı ölçü götürməsə, imtahan rəhbəri və ya Hakimlərin Seçki Komitəsinin nümayəndəsinin zala dəvət edilməsini tələb edə bilərsiniz.

TEST İMTAHANI SUALLARININ ANNOTASIYASI

Vakant olan hakim vəzifələrinə namizədlər üçün keçiriləcək test imtahanında hüququn müxtəlif sahələrinə dair suallardan istifadə ediləcəkdir.

İmtahanda müvəffəqiyyət qazanmaq üçün hakimliyə namizədlər:

- Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını;
- Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsini;
- Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsini;
- Azərbaycan Respublikasının İnzibati prosesual Məcəlləsini;
- Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsini;
- Azərbaycan Respublikasının Cinayət Prosesual Məcəlləsini;
- Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsini;
- Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsini;
- Azərbaycan Respublikasının Cəzaların İcrası Məcəlləsini;
- Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsini;
- və həmin məcəllələrin tətbiqi məsələlərini;

- “Məhkəmələr və hakimlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununu
- “Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununu
- “Məhkəmə-Hüquq Şurası haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununu
- “Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununu
- “Prokurorluq haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununu mükəmməl bilməlidirlər.

Bundan başqa test imtahanına hazırlaşarkən hakimliyə namizədlərin aşağıdakı qanunvericilik aktlarında qeyd edilmiş məsələlərə xüsusi diqqət yetirmələri məsləhət bilinir:

Naxçıvan Muxtar Respublikasının Konstitusiyasında muxtar respublikanın statusu, muxtariyyatın əsasları, məhkəmə hakimiyyəti, qanunvericilik sistemi ilə bağlı məsələlərə;

“Azərbaycan Respublikasının insan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) haqqında” Konstitusiya qanununda insan hüquqları üzrə Müvəkkilin fəaliyyətinin əsasları, seçilməsi və onun tərəfindən insan hüquqlarının pozulmasına dair şikayətlərə baxılması və milli preventiv mexanizmin funksiyalarının həyata keçirilməsi məsələlərinə;

“Normativ hüquqi aktlar haqqında” Konstitusiya qanununda normativ, qeyri-normativ hüquqi aktlar və normativ xarakterli aktlar, onların növləri və hüquqi qüvvəsi, normativ hüquqi aktların kolliziyası, qanunvericilikdə boşluqlar, normativ hüquqi aktların (onların layihələrinin) sui-istifadəyə məruz qalmasına dair ekspertizasının keçirilməsi, normativ hüquqi aktların rəsmi dərc edilməsi və qüvvəyə minməsi məsələlərinə;

Mənzil Məcəlləsində mənzil hüquqlarının əsasları, mənzil münasibətlərinin dairəsi, iştirakçıları, onların hüquq və vəzifələri, mənzil hüquq və vəzifələrinin əmələ gəlməsinin əsasları, yaşayış sahəsi mülkiyyətçisinin və ona məxsus olan sahədə yaşayan digər vətəndaşların hüquq və vəzifələri, mənzil hüququnun obyektləri, mənzil fondunun növləri mənzil-tikinti kooperativi və mənzil mülkiyyətçilərinin müştərək cəmiyyətinin hüquqi statusu ilə bağlı məsələlərə;

Torpaq Məcəlləsində Azərbaycan Respublikasının vahid torpaq fondu və onun tərkibi, torpaqların məqsədli təyinatı və hüquqi rejimi, torpağa mülkiyyət hüququnun formaları və onların xüsusiyyətləri, torpaq sahəsi üzərində mülkiyyət, istifadə və icarə hüquqlarının yaranması və xitamının əsasları, torpaq sahələrinin dövrüyyəsi ilə bağlı məsələlərə;

Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində tikinti obyektinə dair tələblər, yaşayış məntəqələrində yanaşı sahələrdə tikinti aparılmasının əsas şərtləri, tikintiyə icazənin verilməsi üzrə icraat, tikintinin dayandırılması əsasları və tikintinin başa çatması zamanı həyata keçirilən prosedurlar və bu sahədə səlahiyyətli orqanların dairəsinə;

Vergi Məcəlləsində Vergi Məcəlləsi ilə tənzimlənən münasibətlər, vergi anlayışı, kommersiya və vergi sirri, vergi ödəyicisi, onun hüquq və vəzifələri, vergilərin növləri, vergi yoxlamaları və vergi nəzarətinin formaları, vergi orqanlarının qərarlarından (aktlarından) və onların vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) şikayət verilməsi, vergi mübahisələrində sübut etmə vəzifəsi, müxtəlif vergilərin dərəcələri, habelə vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyət məsələlərinə;

Seçki Məcəlləsində seçkilərin və referendumun keçirilməsini istisna edən hallar, seçki hüququnun təminatları və məhdudiyyətlər, seçki və referendum orqanları, referendumla, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin və Milli Məclisin deputatlarının seçkilərinə dair ümumi müddəalar, Milli Məclisin deputatını mandatdan məhrum etmə, vətəndaşların seçki hüququnu pozan hərəkətlərdən (hərəkətsizlikdən) və qərarlardan şikayət edilməsi və şikayətlərin araşdırılması, səsvermənin nəticələri haqqında seçki komissiyalarının qərarlarının ləğv edilməsi məsələlərinə;

“İnzibati icraat haqqında” qanunda qanunun tətbiq dairəsi, aidiyyət, inzibati icraatın proseduru, inzibati akt, inzibati aktın etibarsızlığı və qanunsuz inzibati aktın ləğv olunması, şikayət instansiyasının səlahiyyətləri, inzibati aktın icrası ilə bağlı məsələlərə,

“Beynəlxalq arbitraj haqqında” qanunda arbitraj sazişinin anlayışı və forması, arbitraj icraatının aparılması, arbitraj qərarının çıxarılması və icraatın xitamı, arbitraj qərarlarının tanınması və icra edilməsi məsələlərinə;

“Mediasiya haqqında” qanunda mediasiya tətbiq dairəsi və mediasiya prosesi ilə bağlı məsələlərə;

“Torpaqların dövlət ehtiyacları üçün alınması haqqında” qanunda torpağın alınmasına əsas verən dövlət ehtiyacları, sahibliyin əldə edilməsi və kompensasiya ilə bağlı iddialar, mübahisələrin həlli məsələlərinə;

“İpoteka haqqında” qanunda ipoteka predmetinə tutmanın yönəldilməsi və ona xitam verilməsi məsələlərinə;

“Daşınar əmlakın yüklülüyü haqqında” qanunda yüklülüyün predmeti, daşınar əmlakın yüklülüyünün növləri və yüklülük predmetinə tutma yönəldilməsi məsələlərinə;

“Dövlət məhkəmə ekspertizası fəaliyyəti haqqında” qanunda ekspertin hüquq və vəzifələrinə, məhkəmə ekspertizalarının növlərinə, ekspertin dindirilməsi və məhkəmə-tibbi ekspertizasının aparılması məsələlərinə;

“Cinayət törətmiş şəxslərin verilməsi (ekstradisiya) haqqında” qanunda xarici dövlət tərəfindən verilməsi sorğu edilən şəxsin verilməsindən imtina, habelə onun verilməsi qaydasına və şərtlərinə;

“Polis haqqında” qanunda insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi sahəsində polisin fəaliyyəti, polis tərəfindən azadlıq hüququnun məhdudlaşdırılması ilə bağlı məsələlərə;

“Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti haqqında” qanunda əməliyyat-axtarış tədbirlərinin həyata keçirilməsi əsasları, müddəti, onların nəticələrindən istifadə edilməsi, əməliyyat axtarış fəaliyyətinə məhkəmə və prokuror nəzarəti məsələlərinə;

“Notariat haqqında” qanunda notariat hərəkətləri və onların aparılmasından imtina, vəsiyyətnamələrin və etibarnamələrin təsdiq edilməsi xüsusiyyətləri, icra qeydinin verilməsi əsasları və notariusun hərəkətlərindən şikayət məsələlərinə;

“İcra haqqında” qanunda icra sənədlərinin dairəsinə, icra sənədlərinin icrasına nəzarət, icraata xitam verilməsinin əsasları və qaydası, icranın dayandırılması və icra sənədinin qaytarılması əsaslarına, tələbin borclunun əmlakına yönəldilməsi, borclunun ölkədən getmək hüququnun məhdudlaşdırılması, icra məmurunun hərəkətlərindən şikayət məsələlərinə;

“Publik hüquqi şəxslər haqqında” qanunda publik hüquqi şəxsin yaradılması, nizamnaməsi və idarəçiliyi ilə bağlı məsələlərə;

“Əmək pensiyaları haqqında” qanunda əmək pensiyalarının növləri və tərkibi, onların təyin edilməsi şərtləri, güzəştli şərtlərlə yaşa görə pensiya hüququ olan şəxslərin dairəsinə;

“Vətəndaşların müraciətləri haqqında” qanunda qanunun tətbiqi dairəsinə və müraciətlərə baxılması qaydasına;

“Məhkəmə və hüquq mühafizə orqanları işçilərinin dövlət müdafiəsi haqqında” qanunda dövlət müdafiəsinə təminat verilən şəxslər, onlara müavinətlərin ödənilməsi məsələlərinə;

“Təhqiqat, ibtidai istintaq, prokurorluq və məhkəmə orqanlarının qanunsuz hərəkətləri nəticəsində fiziki şəxslərə vurulmuş ziyanın ödənilməsi haqqında” qanunun tətbiqi dairəsi və ziyanın ödənilməsi məsələlərinə;

“Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında» qanunda korrupsiya hüquqpozmalarının və korrupsiyaya şərait yaradan hüquqpozmalardan dairəsinə, hədiyyə almaqla bağlı məhdudiyətlərə;

“Dövlət qulluğu haqqında” qanunda dövlət orqanı anlayışı və dövlət orqanlarının təsnifatı, dövlət qulluğuna xitam verilməsi ilə bağlı məsələlərə;

“Ədliyyə orqanlarında qulluq keçmə haqqında” qanunda qulluqkeçmənin şərtləri, stajorluq və sınaq keçmə müddəti, ədliyyə orqanlarında qulluğa xitam məsələlərinə;

“Dövlət rüsumu haqqında” qanunda məhkəməyə iddia və şikayətlər verildikən dövlət rüsumunun dərəcələri və dövlət rüsumunun ödənilməsindən azad olan şəxslərin dairəsinə;

“Hərbi vəziyyət haqqında” qanunda hərbi vəziyyət dövründə ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi məsələlərinə;

“Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” qanunda Azad Zona qanunvericiliyi və mübahisələrin həlli məsələlərinə;

«İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında» Avropa Konvensiyasının qəbulu və qüvvəyə minməsi, Konvensiyada təsbit olunmuş insan hüquqlarının dairəsi, İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin hakimlərinin təyinatı, məhkəmənin iş fəaliyyəti, habelə konvensiyaya dair Azərbaycan Respublikasının qeyd-şərtlərinə.

YAZILI İMTAHANIN İKİNCİ FAZASI

İmtahan bütün hakimliyə namizədlər üçün vahid auditoriyada keçiriləcəkdir.

Nəzarətçilər, Hakimlərin Seçki Komitəsi üzvləri, müşahidəçi qismində dəvət olunmuş beynəlxalq təşkilatların və qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri imtahan gedən zaldə imtahanın gedişini izləyəcəklər.

Hakimlərin Seçki Komitəsinin üzvləri imtahan günü imtahan keçirilən zaldə toplaşır və Məhkəmə-Hüquq Şurasının bir üzvü onlara bu orqanın elə həmin gün Hakimlərin Seçki Komitəsi üzvlərinin mülki hüquqa (mülki prosesə) və cinayət hüququna (cinayət prosesinə) dair tərtib edəcəkləri praktik situasiyanın (kazus) miqdarı ilə bağlı qəbul edilmiş qərar haqqında məlumat verir. Bu rəqəm cüt olmaqla ya dörd, ya da ki, dörddən böyük (yarısı mülki hüquqa, yarısı da cinayət hüququna dair) olmalıdır. Mövzular Hakimlərin Seçki Komitəsi tərəfindən yekdilliklə seçilməlidir.

Müşahidəçi qismində dəvət olunmuş beynəlxalq təşkilatların və ya qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndəsi tərəfindən namizədlərin sırasından təsadüfi seçim yolu ilə müəyyənləşdirilmiş bir nəfər hakimliyə namizəd bir ədəd mülki hüquqa (mülki prosesə) aid, bir ədəd isə cinayət hüququna (cinayət prosesinə) aid inşa mövzusunu püşk vasitəsi ilə çıxarır və namizədlərə elan edilir.

Hakimliyə namizədlər mövzuları onlara paylanmış xüsusi vərəqdə qeyd edir və onları cavablandırırlar.

Namizədlər mövzuları cavablandırarkən müvafiq qanunun məzmununu mümkün qədər dolğun açmaq və onun izahını vermək, fikirlərini səlislə ifadə etmək bacarıqlarını nümayiş etdirməli, qanunun konsepsiyasını ifadə edə bilməlidirlər.

İmtahan müddətinin bitdiyi elan olunan kimi namizəd işi dayandırmalıdır. Nəzarətçilər namizədlərə bildirirlər ki, onlar oturduqları sektorlara uyğun Hakimlərin Seçki Komitəsi üzvünün yanına yaxınlaşmalı və inşanı təhvil verməlidirlər. İmtahanın sonu üçün elan edilmiş vaxtı gözləmədən imtahanı tərkləmək istəyən namizəd yuxarıda qeyd olunduğu qaydada işi təhvil verir və nəzarətçilərdən birinin müşaiyəti ilə zalı tərklə edir. O, bir daha zala qayıda bilməz.

İmtahanın müddəti 4 (dörd) saatdır. İmtahan zamanı fasilə verilmir.

Cavabların yoxlanması ikiqat yoxlama vasitəsi ilə, lazım gələrsə, Hakimlərin Seçki Komitəsinin təyin etdiyi ekspertlərin köməyindən istifadə etməklə həyata keçirilir.

İmtahanın nəticələri mətbuatda dərc olunur və İnternet şəbəkəsində yerləşdirilir.

ŞİFAHİ İMTAHAN

Şifahi imtahan hər bir namizədlə bir qayda olaraq 30 (otuz) dəqiqəyədək aparılır.

Şifahi imtahan fərdi qaydada, açıq şəkildə (imtahanı müşahidə etmək istəyən kənar şəxslər şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd təqdim etməlidirlər), Hakimlərin Seçki Komitəsinin üzvləri qarşısında keçirilir. Hakimlərin Seçki Komitəsi beynəlxalq təşkilatları və qeyri-hökumət təşkilatlarını müsahibələri müşahidə etmək üçün dəvət edir.

Şifahi imtahanda verilən suallar hüquqa aid olur, habelə namizədin məntiqi nəticələr çıxarmaq qabiliyyətini, ümumi dünyagörüşünü və bilik səviyyəsini müəyyənləşdirməyə xidmət edir.

Sizə müvəffəqiyyətlər arzulayırıq!

Yazılı imtahanın birinci fazasının sual nümunələri

Mülki Prosesual Məcəlləyə əsasən, iddiaçının iddiadan imtina etməsi, cavabdehin iddianı etiraf etməsi və tərəflərin barışıq sazişi hakim tərəfindən təsdiq edildikdə hansı məhkəmə aktı (aktları) çıxarılır?

- A) İddiaçı iddiadan imtina etdikdə və cavabdeh iddianı etiraf etdikdə qərardad, barışıq sazişi təsdiq olunduqda isə - qətnamə
- B) Hər üç halda qətnamə
- C) Hər üç halda qərardad
- D) İddiaçı iddiadan imtina etdikdə və barışıq sazişi təsdiq olunduqda qərardad, cavabdeh iddianı etiraf etdikdə isə - qətnamə

Əhməd soyğunçuluq cinayəti törətdiyinə görə 3 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum olunur. O, cəzasının 1 ilini çəkdikdən sonra Səmədlə dalaşaraq qəsdən onun sağlamlığına az ağır zərər vurur. Məhkəmə sonuncu cinayətə görə onu 1 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edir, bu cəzanı əvvəlki hökmlə təyin edilmiş cəzanın çəkilməmiş hissəsi ilə qismən birləşdirərək, qəti olaraq 1 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzası təyin edir. Hökmün bu hissəsi qanunidirmi?

- A) Qəti cəzanın müddəti düz hesablandığından qanunidir
- B) Qəti cəzanın müddəti düz hesablanmadığından qanuni deyil
- C) Cəzalar tamamilə birləşdirilməli olduğundan qanuni deyil
- D) Birinci cinayət üzrə cəzanın 1/3-i çəkildiyindən qanunidir

Sərxoş halda olan şəxsin inzibati qaydada tutma müddəti hansı vaxtdan hesablanır?

- A) Tutulduğu vaxtdan
- B) Protokol tərtib etmək üçün gətirildiyi vaxtdan
- C) Ayıldığı vaxtdan
- D) Tutma haqqında protokol tərtib olunduğu vaxtdan

Yazılı imtahanın ikinci fazasının sual nümunələri

Əhməd şəxsi münasibətlər zəminində Şəmkir rayonu ərazisində Məmmədinin sağlamlığına qəsdən ağır zərər vurmuşdur. Məmməd şikayət verdikdən sonra zərərçəkənin tanınmış xadim olması ilə əlaqədar Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi tərəfindən Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 126.1-ci maddəsi ilə (ağırlaşdırıcı hallar olmadan qəsdən sağlamlığa ağır zərər vurma) cinayət işi başlanılır. Əhməd istintaq orqanı tərəfindən şübhəli şəxs qismində 36 saat müddətində saxlanıldıqdan sonra ona həmin maddə ilə ittiham elan edilir və ibtidai araşdırmaya prosessual nəzarəti həyata keçirən prokuror tərəfindən barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilir.

İstintaq 4 ay müddətində aparılır. İstintaq zamanı zərər çəkmiş şəxs ekspertlə müqavilə bağlayaraq onun səhhətinə vurulmuş ziyan barədə rəy əldə edir.

İstintaq yekunlaşdıqdan sonra iş baxılması üçün Şəmkir Rayon Məhkəməsinə göndərilir. Məhkəmə Əhmədi həmin maddə ilə təqsirli bilərək ona 6 il müddətində azadlıqdan məhrum etmə növündə cəza təyin edir.

Bu iş üzrə cinayət təqibinin həyata keçirilməsinin qanuniliyi və əsaslılığını prosessual nöqtəyi-nəzərdə təhlil edin.

Hazırkı mövzu üzrə siz aşağıdakı məsələləri əhatə etməlisiniz
Cinayət işinin başlanması üçün zərər çəkmiş şəxsin şikayət verməsinin zəruriliyi
İstintaq aidiyyəti məsələləri
Şübhəli şəxs qismində saxlama müddətləri və qətimkan tədbirinin seçilməsi
İstintaq müddətləri
Ekspertizanın təyin edilməsi məsələləri
Məhkəmə aidiyyəti məsələləri

Rabitəbank sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan Əli Həsənova 2000 ABŞ dolları məbləğində kredit vermiş və bunun geri qaytarılması üçün isə Asif Əhmədov yazılı şəkildə zəmin durur. Borcun geri qaytarılması tələbinin iddia müddəti keçdikdən sonra bank təşkilatının kredit müqaviləsi yadına düşür. Lakin bank artıq Əli Həsənovun ödəmə qabiliyyətli olmadığını bilir və ona görə də zəmin durmuş Asif Əhmədova qarşı ödəmə tələbi ilə çıxış edir.

Belə olan halda zəmin durmuş şəxs, yəni Asif Əhmədov iddia müddətinin keçməsinə istinad edərək borcun ödənilməsindən imtina edə bilərmi.

Bu iş üzrə halların mülki qanunvericiliyə uyğun olaraq təhlilini verin.